

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci.
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

REDACTIA
 și ADMINISTRATIA
 Strada Zrinyi Nrul 1/a

INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.

Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrisurile nu se în-
 napoiază.

ROMÂNUL

Lupta antialcoolistă în America și la noi.

Isvorul a multor rele, poate al tuturor re-
 lelor cari stăpânesc lumea, este, fără îndoială:
 alcoolul; iar dintre luptele cele mai frumoase
 de astăzi cea dintâi e lupta antialcoolistă, având
 de ostași ideali și credincioși pe cei mai lumi-
 nați bărbați.

Dela răsărit și până la apus de soare nu
 găsești un luminat să nu fie convins despre
 urmările păgubitoare ale alcoolului. Până și cei
 mai pătimiși bețivi recunosc — în momente
 de trezvie, — că, în alcool e ascuns un verme
 diavolesc. Și totuș acest diavol, care ruinează
 sănătatea și duce în groapă pe mulți încă in-
 ainte de vreme; care întunecă mintea și umple
 temnițele și casele de nebuni; care prăpădește
 averi și îmbracă în zdrențe pe bogați și care,
 ia din gura copiilor săraci cea din urmă bucă-
 țică de pâine, — în multe părți, în multe case
 și la multe popoare se bucură de o deosebită
 cinste. Dar vai de omul înfrățit cu alcoolul! Vai
 de țara în care acest dușman trăiește fără de
 dușmani! Vai de poporul, al cărui suflet a că-
 zut jertfă acestui lingușitor și viclean inger rău
 care, prin suflarea sa stinge orice licărire de
 fericire pământească, deschizând larg porțile
 întunecului.

Istoria ne dovedește cu fiecare pagină cât
 de mult greșim, susținând că, un popor poate
 începe lupta pentru stăpânirea alcoolului numai
 după ce ajunge la o bunăstare și la o cultură
 mai înaltă. A susținea aceasta, e numai o fă-
 țarnicie, prin care cei chemați voesc a-și ușura
 sarcina, pe care le-o impune oficiul și starea lor
 socială.

Dintre popoarele culte și cu bunăstare de
 astăzi, nici unul nu s'a înălțat unde este, prin
 alcool ci înflorirea lor începe numai dela înce-
 putul luptei antialcooliste, purtată cu isbândă a-
 tunci, când și ele erau în o stare mai înapoiată.

Dă unui om cult darul beției și dă unui om
 cu bunăstare setea după alcool și nu peste

mult, vei vedea pe cel dintâi mai prejos decât
 animalul nobil și pe al doilea, mai de grabă de
 cum crezi, ajuns la sapă de lemn. Dar ia din
 mâna pătimișului sdrențos glaja (sticla) cu al-
 cool și dă neștiutorului de carte în loc de ra-
 chiu puțină școală și o gazetă cât de modestă,
 și în curând vei vedea pe cel dintâi în rândul
 oamenilor cu bunăstare, iar pe al doilea, în
 rândul celor ce caută tot mai multă lumină.

Tot așa este și cu mulțimea!

Zădarnic cauți să dai unui popor cultură și
 bunăstare, nu vei putea, până când poartă la
 inimă dragostea alcoolului. Dar ia-i din mâna
 arma cu care singur își pricinuește răul, și fii
 sigur că în scurtă vreme se va ridica atât de
 mult, încât nu se va mai cunoaște pe sine.

Luai din mâna poporului nostru această
 moștenire netrebnică și nu va mai răsuna cân-
 tecul:

*Am tot vrut ca să-mi fac casă
 Dar glăjuța nu mă lasă, —*

și nu va mai fi nici jalea nici lipsa în casa să-
 teanului nostru ajuns astăzi în desnađejde, din
 cauză că nu mai poate birui (suporta) dările
 și năcazurile cari îl apasă din zi în zi tot mai
 greu. Plinirea vremii a sosit. Granitele țării
 străine cari adăposteau și pe mulți dintre fiii
 poporului nostru, se închid tot mai mult. Hota-
 rele moșiei pare-că se tot strâmtează, pământul
 pare-că produce tot mai puțin, sărăcia
 crește mereu. Dacă nici acum nu se va face o
 încercare de luptă serioasă împotriva alcoolu-
 lui din care se trag toate acestea, va trebui să
 lor era îndreptată numai contra localurilor pu-
 putea spune că și poporul nostru e bogat și lu-
 minat.

Semnalul de luptă trebuie dat, dar deodată
 cu sunetul buciului vestitor de vremuri nouă
 trebuie să stee gata de luptă și o oaste mai mult
 credincioasă decât numărătoasă. Servească-ne de
 pildă vie în această privință, modesta oaste al-
 cătuită înainte de asta cu 25 de ani în Statele-
 Unite ale Americii de Nord.

În Noemvrie 1913 s'au împlinit 25 de ani,

de când câțiva preoți, — dar ideali preoți, și
 câțiva comercianți cinstiți au pus bază ligei
 temperante numită: „Anti Saloon League” (Li-
 ga contra cârciumelor.)

Ei n'au pășit în public ca abștinenți. Lupta
 lor era îndreptată numai contra localurilor pu-
 blice contra cârciumelor, și astfel, nu e mirare,
 dacă în primii cinci ani de zile și-au aflat mul-
 țime de aderenți până și în cele mai depărtate
 colțuri ale Americii.

După cinci ani de zile de propagandă și
 muncă fără preget, simțindu-se destul de întă-
 riți, temperenți, au început a-și impune dorința
 lor în mișcare politică. Mai întâiu s'au adus legi
 la sate, apoi la orașe și comitate, iar mai pe ur-
 mă și în state.

În urma acestor legi, până în 1913 era așa:

Dacă într'o comună se vota prin majoritate
 „dry” (uscat) se închideau cârciumele în res-
 pectiva comună. Dacă majoritatea voturilor
 dintr'un comitat erau pentru „dry”, se închi-
 deau cârciumele în întreg comitatul. Chiar da-
 că într'o comună majoritatea ar fi votat „wed”
 (ud) totuș în urma majorității comitatense tre-
 buia să închidă și ea cârciumele. Era
 permis însă ca cei dornici să-și poată procura
 băutura din alt stat.

Mișcarea antialcoolistă e împinsă astăzi cu
 atâta putere înainte, încât se mai așteaptă să
 se deie drept femeilor numai în câteva sate,
 și statele Unite mai curând de cât se crede
 vor deveni „dry” pe de-antregul. La votarea
 generală, fiecare stat va avea numai un sin-
 gur vot.

După 25 de ani de luptă, acum, în Statele-
 Unite sunt 2,132.746 de mile pătrate „dry”. Bă-
 uturi spirtuoase se mai vând numai pe un ter-
 ritor de 840 de mii de mile. Din 91 milioane de
 locuitori 45 de milioane trăiesc în teritoriile
 fără cârciume. Aceste cifre înseamnă că nu
 nu mai este departe ziua cea mare, în care,
 prin voința celor mai aleși și cinstiți se va da
 lovitura de moarte vânzării și consumației de
 băuturi spirtuoase. Și va deveni America săl-

Scrisoare.

— Pățania caporalului Trandafir. —

*Floriceică dintre spini
 Ascultați voi frați Români,
 Foaie verde alunele
 Cui îi plac doine de jele
 Cetească șirele mele,
 C'a ajuns vremea acum
 De-i toată lumea în fum,
 Nu-i numai fum, ci-i și foc
 Polog stau morții 'ntr'un loc —
 Foaie verde de alun
 Patima mea să v'o spun,
 Patimă, patimă rea
 Ce-am tras'o 'n Galiția:*

*Frunză verde foi din lut
 Măicuță când m'ai făcut
 Mai bine m'ai fi pierdut,
 Că tu nici nu te-ai gândit
 C'am atât de suferit
 La tinerețele mele
 Să petrec atâta jele,
 Să mai iau vițelu 'n spate
 Și să-l port prin țări departe
 Prin potopul gloanțelor
 În țara Jidovilor,
 Să mă duc eu fără gând*

*Să mă lupt prin frig, flămând,
 Printre gloanțe și șrapnele
 Amar de zilele mele!...*

*Cât în Galiția-am umblat
 Toată ziua ne-a plouat,
 Ne izbia zăpada 'n față
 Ziua ne 'nvălea în ceață;
 Tot am mers, ne-am obosit
 Lâng'o pădure-am sosit
 Și țaltu ni l-am gătit
 Când era de odihnit
 Alte porunci au venit,
 Că iute să ne sculăm
 Iar' de marș să ne gătam
 Căci cazacii vin călare
 Vin pe noi în fuga mare,
 Ne scularăm iușor
 O luarăm la picior
 Prin apă și prin noroi
 De era ca vai de noi.*

*Cazacii ne urmăreau
 Tunurile bubuiaiu,
 Veniau gloanțe câtă ploaie
 Trecea printre noi șiroaie,
 Cine are noroc scapă
 Cine nu pe loc l'ingroapă,
 Pe altu numa-l rănește
 Pe altu îl schilăvește,*

*Căci pușca unde lovește
 Numai unul prăpădește,
 Dar tunul armă vestită
 De răi oameni iscodită
 Cu șrapnel unde lovește
 Mulți feciori el prăpădește
 Și granata unde sbocră
 Cu pământul te omoară
 Și mulți mor cu gemet greu
 Tot chemând pe Dumnezeu,
 Cătră ceri cântând în sus,
 Unde sufletul s'a dus,
 Iar alții plâng tot mereu
 Văitându-se toți din greu;
 Vai săraci copiii mei
 Cum rămân ei singurei,
 Săracă nevasta mea
 Că rămâne singurea
 Cine-o-avea grijă de ea!...*

*Doamne, Doamne, focu-i greu
 A venit și rândul meu
 Din decung când am ieșit
 Plumbu-'n picior m'a lovit
 Și m'am luat în jos pe vale
 În genunchi, mai mult pe foale
 Ca să nu cad în prinsoare,
 Ajungând la un părau
 Mi-am chemat ortacul meu:
 Vino frate, frățisor*

Prețul unui exemplar 10 fileri.

batică de acum 400 de ani, cea mai cultă, mai bogată, mai ideală țară din lume.

„Anti Saloon League” are o organizație în fiecare stat. Numărul funcționarilor trece peste 500 și numărul birourilor bine organizate peste o sută. În anul 1913 a împărțit peste o sută de milioane de pagini de literatură și tipărește 38 de publicații, din care o jumătate de milion de exemplare sunt puse în circulație în fiecare lună. Ea încasează anual cam un milion de dolari. Politica și justiția (dreptatea) întreagă e în mâna ei și peste voia temperenților, rar se întâmplă să se strecoare cineva în parlament sau senat.

Acesta este rezultatul unei lupte de 25 de ani!

Așa să se înceapă și la noi mișcarea antialcoolică ca în America. Trebuie să începem nu mai câțiva oameni cu inimă, hotărâți de a lupta până la moarte și a muri chiar, pentru izbânda unei asemenea lupte. Căci Americanii numără azi o întreagă serie de martiri: preoți alungați din parohii, funcționari alungați din posturi, muncitori alungați din lucru, predicatori loviți cu pumnul și batjocoriți în adunări și detectivi (polițiști) împușcați sau spânzurați, — numai pentru că s'au pus în slujba organizației temperente.

Și la noi ca și la americani poporul se va împotrivi mai mult unei mișcări antialcoolice. Ba poate că poporul nostru să se împotrivescă cu mai mare îndârjire decât poporul american, deoarece la noi sunt o mulțime de obiceiuri religioase împreunate cu consumarea de băuturi...

La botez ca și la cununie și la pomana înmormântării, la parastas ca și la litii și la sărbătorile Paștilor și la alte praznice — se folosesc băuturi spirituoase.

Când mișcarea antialcoolică se va începe serios, de bună seamă că în acestea se va lovi de prima dată, iar poporul prea puțin înțelegător i se va părea că se vatamă sfințenia unor slujbe și obiceiuri strămoșești, ceea ce nu e adevărat.

Dar cine să înceapă această mișcare??

În America au început-o câțiva preoți metodisti, lângă ei s'au alăturat cu încetul ceilalți preoți ai celorlalte confesiuni și predicatorii diferitelor secte religioase, — iar astăzi întreaga luptă apasă pe umerii preoției americane. Numai preoții romano-catolici și preoții popoarelor mai nouă stau la o parte, atrăgându-și prin aceasta disprețul Americanilor adevărați.

Nici la noi nu poate fi alt început. Și la noi, preoția trebuie să stea în frunte. Și ar însemna cea mai mare batjocură dacă, în sinul preoției noastre nu s'ar găsi cel puțin 10 abștinenți, zece modele de preoți culți și ideali, cari, pentru mântuirea și fericirea unui popor să fie în stare a sugruma o patimă și a se face pilde vii mulțimei. Numai zece trebuie să începă.

Acești zece, să pretindă apoi dela superioritatea bisericească respectarea canoanelor... Prin aceasta întreaga preoție ar trebui să

se lase de obiceiul de a bea ori și unde și ori și când i se îmbie ocazia...

„Se cuvine presbiterului să fie fără de prihană... priveghetor, treaz la minte... nu betiv”, așa scrie apostolul Pavel lui Timoteu, episcopul Efesului. Preotul de se va îmbăta adese să se părăsească sau să fie caterisit — ne spune canonul al 42-lea apostolic. Nici preoților nici diaconilor, nici altor fețe bisericești nu este iertat să intre în cârciumă, — ne învață canonul 24 din sinodul Laodicea, iar canonul 47 dela sinodul VII din Constantinopol, oprește chiar și mâncarea în cârciume, afară de cazul când preotul e călător. Canonul 49 al aceluiaș sinod oprește ospetele din biserică, iar canonul 54 din Laodicea învață că preoții luând parte la nunți să părăsească nunțile mai înainte de glume și jocuri”.

Iată atâtea legi bisericești pe baza cărora fiecare preot este îndatorat a duce traiu curat și treaz, a se feri de băuturi amestecate și a lucra pentru stăpîrea lor. Iată baza pe care se pot angaja la luptă toți preoții noștri.

Cu privire la slujbele și ospetele religioase, să se dea un circular de sus, să se îndrume preoția ca acelea să fie îndeplinite conform canoanelor, fără băuturi alcoolice. La biserică, nici la parastase, nici la zile onomastice, nici la aducerea de prinoase și pomeni pentru morți să nu mai fie îngăduită nici un fel de băutură. La cuminică să se aducă numai atâta vin cât e de lipsă la aducerea jertfei. Tot asemenea și la sărbătoarea Paștilor...

Preoților să nu li se mai îngăduie intrarea în cârciume nici decum și să lupte din toate puterile pentru închiderea lor în toate Duminecile și sărbătorile. Nici la feștanii, nici la masluri, nici la cetirea de alte molitve îndeplinite la casele credincioșilor să nu se ospeteze nici să bea băuturi alcoolice, căci prin aceasta aduce numai scandal în casa în care a intrat.

Toate acestea le scriu, nu pentru a da naștere unor discuțiuni „naționale” ca cele de acum câțiva ani, când mai mulți preoți, au susținut cu toată puterea că pomenile și ospetele așa cum sunt, trebuie păstrate ca cele mai frumoase obiceiuri naționale și că e bine ca preotul cât se poate să nu lipsească dela ele. E trist când un păcat e susținut chiar de preoți numai fiindcă e legat de un obicei, care, poate rămânea tot obicei și neincunurat de păcat. Peste tot e rău a susține și sprijini ori ce păcat pe baza moștenirii strămoșești și pe baza naționalismului, ca și când Cristos ar fi întemeiat pentru noi Români o biserică deosebită, în care se pot face și introduce ori ce obiceiuri păcătoase. La parastase, la pomenile morților și chiar la feștanii, în timpurile de demult se împărțea milă: haine și mâncare, săracilor. Cum de astăzi se suferă beția groaznică, care se face aproape pretutindenea în prezența preoților — onoare excepțiilor — fără teamă de păcat? Și pentru ce nu s'ar face încercare de a reinvia frumoasa viață creștinească de demult în locul vițiului de astăzi.

Lupta antialcoolică trebuie începută de preoți, dacă preoții sunt păzitorii morali și conducătorii și luminătorii poporului. Dar alături și deodată cu preoții să se angajeze și medicii (doc-

torii) și întreaga pătură inteligentă; unii făcându-se pilde vii de urmat, alții îndemnând cu cuvântul și cu scrisul, iar cei mai mulți contribuind după putință la strângerea primelor sume pe seama unui fond din care chiar dela început să se plătească misionari.

Cu o propagandă sistematică, condusă de oameni idealști, în cinci ani de zile s'ar putea ajunge și la noi unde au ajuns Americanii în vremea lor. Ar fi destul dacă în primii cinci ani s'ar putea strica pomenile și ospetele și s'ar putea desființa urâtul obicei de a da aldămașuri și mese îndesate cu băuturi la toate ocaziunile. Și pe lângă aceasta să se obișnuiască oamenii noștri ca și în zi de Duminecă să bea un pahar de rachiu cu cuprinsul casei sale, dar nu să profitească toată ziua ușa și masa cârciumei, iar seara să se întoarcă cu capul plin și cu șerpărul gol și cu cămașa spintecată, ca pe urmă să se certe cu nevasta și să dea pildă rea copiilor.

Doamne! om nu am — zise slăbănogul din Evanghelie. „Om” trebuie și la mișcarea antialcoolică, până atunci zadarnic scriu și eu și altul.

Întâi unul să fie, lui să-i urmeze altul și altul și astfel să se înșiră oastea care va avea să ducă cea mai frumoasă luptă. O oaste formată din adevărați „oameni” vor ajunge apoi cu siguranță și la biruință. Iar după biruință va urma o fericire a tuturor. Mai curând însă nu.

Priveagul.

O convorbire cu mitropolitul Bucovinei.

Se știe că venerabilul mitropolit al Bucovinei, I. P. S. Sa Dr. Vladimir de Repta se află actualmente refugiat în Vatra-Dornei împreună cu membrii consistorului bucovinean. Aici este centrul dragostei mulțimei de credincioși din toate părțile Bucovinei. După cum e informat ziarul „Ziua”, I. P. S. Sa primește zilnic delegațiuni de cetățeni, cari vin să exprime adâncă lor mulțumire pentru bunăvoința și scutul adevărat părintesc ce l'a dat populației pe timpul stăpânirii rusești din Cernăuți.

Unul din membrii acestor delegațiuni povestește următoarea convorbire avută cu veneratul prelat:

— Din primul moment al intrării Rușilor — a zis I. P. S. Sa — nervii mei au fost puși la o grea încercare. Cu durere în suflet am auzit de contribuția de război în sumă de 600.000 cor. ce o impuse orașului comandantul rusesc. Știind că mai toți notabilii s'au refugiat, rămânând în oraș numai populația sărmană, am văzut imposibilitatea depunerii acestei sume mari. Am rugat pe comandant să reducă contribuția la 300.000 cor., dar el s'ar răstit, lovind cu pumnul în masă, nevoind să audă de o reducere, amenințând chiar că dacă până după amiază întreaga sumă nu va fi depusă, va bombarda orașul. În cele din urmă, comandantul a cedat stăruințelor mele și a primarului, reducând suma la 300 mii coroane. Ne fiind însă monedă disponibilă în oraș, populația a început să aducă obiecte de aur și argint. Eu am oferit coroana mea de vlădică și multe obiecte prețioase.

— Prima enervare a trecut. Peste câteva zile mi se aduce vestea că 7 demnitari ai orașului, între cari și primarul, au fost ridicați noaptea de pe la casele lor și deportați în Rusia. O intervenție a mea fusese tardivă. Acum nu rămăsesem decât eu în oraș, căruia populația i se putea adresa. Mi se rupea inima de durere, văzând prigonirea neomenestii ce toți aveau să le îndure.

Momentul cel mai teribil pentru mine a fost somațiunea ce mi-au adresat-o Rușii, ca să celebrez o slujbă religioasă în toate bisericile pentru țaraviciu, cu ocazia onomasticeii lui. Această somațiune a fost culmea. Am refuzat aceasta cu motiunea că am jurat credință Maj. Sale împăratului meu și nu cunosc altă supunere decât împăratului meu.

Au venit apoi cu amenințări, dar eu mi-am menținut punctul de vedere cu toată puterea. Am dat răspuns solului guvernatorului, că chiar în fața sentinței de moarte nu-mi volu călca jurământul meu. Sunt și așa bătrân și viața mea n'ar mai valora nimic, dacă a-și săvârși un sperjur diabolic.

*Și mă leagă la picior
Și nu mă lăsa să mor,
Și saniteții veniau
Cu feltraga ne-adunau
Cu leacuri, cu medii
Ne legară pe la mâni,
Pela mâni, pela picioare
Oriunde rănile doare
Și ne-au strâns cu sutele
Pân' la tren la stație
Ne suiră în cupeu
Și-am venit pân' la Brașeu.*

*Frunză verde de pe mal
Am ajuns în cel spital,
Dumnezeu m'a ajutat
Că Români m'or căutat
Și rana s'a vindecat.
Acum de-o fi pace 'n țară
Voi scăpa la primăvară,
Iar dac'o fi tot război
M'oi duce iară 'napoi*

*M'oi lipi lâng'o cetate
Și-oi mai scria câte-o carte,
Cine-o prinde s'o cetească
Lacrimile să-i pornească
Cum și la mine-au pornit
Când casa mi-am părăsit,
Și jalnica mea muere
Ce mă plânge cu durere
Și mama mea supărată
C'am plecat doi frați deodată...*

*Dumnezeu sfântu ne fie
Să scăpăm d'astă urgie,
Unde frații se omoare —
Așa 'nchei a mea scrisoare...*

Trimisă de caporalul Petru Trandafir, reg. 43 —
comp. 7 — din comuna Cuptoare.

Note explicative: Vițel=(tornister)=ranită; țara jidovilor, așa numesc flăcăii noștri Galiția; țalt (Zelt) =cort; decung (Deckung)= tranșeu; feltragă (Feldtragbar)=pat portativ; saniteți (Sanität)=sanitari.

— După mai multe tratative enervante, guvernatorul a renunțat, în sfârșit, la concursul meu personal, acceptând ca alți preoți să săvârșească slujba pentru țareviciu.

Vă puteți închipui starea mea sufletească în ziua slujbei!

— De atunci au început șicanele împotriva mea. Dar bunul Dumnezeu ne-a trimis o zi de bucurie, liberându-ne de pacostea ce a dat peste noi. Dușmanul a fost curățit de pe pământul nostru iubit, dar n'a uitat să-mi plătească polița și într-una din zile, fiind adăpostit dincolo de Prut și-a îndreptat tunurile împotriva reședinței metropolitane.

Dumnezeu nu l'a ajutat, așa că planul Rușilor de a distruge cu totul cea mai frumoasă podoabă a Românilor bucovineni nu s'a îndeplinit. Numai câteva spărturi au reușit să producă șrapnelele Rușilor.

— Regret din suflet, că am trebuit să părăsesc acum Cernăuții și mă gândesc cu inima înfrântă la nenorocita populație de acolo, care e lăsată pradă dușmanilor fără Dumnezeu!”

† Alimpiu Barboloviciu, 1834—1914.

Din Șimleul-Silvaniei primim trista știre despre moartea vicarului foraneu episcopesc al Silvaniei, în retragere, și bunul român **Alimpiu Barboloviciu**, întâmplată în 11 Decembrie n. în vârstă de 81 ani.

Defunctul s'a născut în Chilioara, la 6 Aug. 1834. Studiile teologice și le-a făcut în Seminarul central din Budapesta. A fost ordonat de preot în anul 1858. În 6 Sept. 1873 fu numit paroh al Șimleului-Silvaniei, apoi arhidiacon al tracturilor Crasnei și Vâlcăului și vicar foraneu episcopesc al Silvaniei.

A. Barboloviciu a luat parte de frunte la toate mișcările naționale, culturale și economice ale Românilor din Sălaj, și a lucrat la „Sionul Român”, „Foaița bisericească, literară și școlastică”, în „Amvonul”, ect. A fost reprezentant al clerului la congresul național ținut în Sibiu în anul 1881. etc. etc.

Din prilejul morții acestui vrednic bărbat al neamului nostru îndurerata familie a lansat următorul anunț funebrel:

Subscriși sdrobiți de durere vestim în numele nostru și al tuturor neamurilor, cumcă părintele nostru exemplar, moșul iubitor, unchiul protector, cuscrușul preaiubit, preotul mare încununat cu vredniciei, bărbatul ales al națiunii rev. domn

Alimpiu Barboloviciu,

vicar foraneu episcopesc al Silvaniei i. r. fost paroh al Șimleului-Silvaniei, arhidiacon al tracturilor Crasna și Vâlcăul ung., cavalier al ordinului Francisc Iosif I., președintele Reuniunii Inv. Români Sălăgeni, directorul despărțământului „Șimleu” al „Astrei”, membru în direcțiunea institutului „Silvania”, membru în congregațiunea comitatului Sălaj și al orașului Șimleu, etc. în 11 Decembrie la 12 ore din zi, după un morț greu și scurt, provăzută fiind cu SS. sacramente ale muribunzilor, în anul 81 al vieții, 56 al preoției și-a dat sufletul lui în mâinile Ziditorului.

Immormântarea preaiubitului nostru defunct se va săvârși în 14 Decembrie, a. c. la 10 ore a. m. în Bocșa-română.

Părintele nostru preaiubit, bărbatul bisericii și al națiunii plin de vredniciei, ne-ai lăsat copleșiți de durere, în calea spre vecinicia fericită te urmărește dragostea și recunoștința noastră!

Rugați-vă pentru el!

Bocșa-română, la 11 Decembrie 1914.
Virgil Barboloviciu, jude reg. i. r., Simion M. Barboloviciu, preot în Bocșa-română, fii. Rozalia n. Divényi, Eugenia n. Muste, nurori. Virgil, Olga, Aurel, Eugenia, Maria, Eugenia, Alimpiu-Liviu, nepoți. Susana văd. Muste n. Ne-

meș și familia, cuscra, Alexiu Coste și familia, cumnat. Maria Barboloviciu, cumnată și familia.

Odihnească în pace.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta. — Ofensiva armatelor noastre din Galiția occidentală l'a constrâns pe dușman să se retragă și a clătinat frontul rusesc din Polonia de sud. Ieri am ajuns în linia Iaslo-Rai-brot. Urmărindu-l pe dușman, precum și în ultimele lupte am făcut, după știrile de până acum 31,000 prizonieri. Azi a sosit știrea că dușmanul face mișcări de retragere pe întreaga linia Rai-brot—Miepolnice—Volbrom—Novoradomsk—Pietrkov. În Carpații păduroși, împotriva înaintării forțelor dușmane în valea Latorței am luat măsurile necesare. — Gen. maj. Höfer.

Berlin. — Dela cartierul general se anunță: Din Prusia orientală n'a sosit nici o știre. Coloana germană care a înaintat dela Soldau prin Mlava în direcția Ciachonow își ocupă față cu dușmanul covârșitor de tare iarăș pozițiile. În Polonia rusească n'a avut loc nici un eveniment mai important. Vremea nefavorabilă ne influențează dispozițiunile luate. (Comanda supremă.)

Berlin. — Dela cartierul general se anunță: Francezii au atacat ieri zadarnic în mai multe puncte. Atacurile lor îndreptate spre sud dela Ypern împotriva pozițiilor noastre s'au prăbușit, suferind ei totodată mari pierderi. Înaintarea dușmanului pornită din ținutul spre nord-vest dela Zuypes, precum și atacul dușman îndreptat spre nord dela Verdun și nord-ost dela Ornes le-am respins, cauzând dușmanului mari pierderi.

În ținutul Ailly—Apremont spre sud dela Saint Michiel Francezii au dat asalt de 4 ori împotriva pozițiilor noastre, dar le-am respins atacurile. Tot atât i-a reușit dușmanului să înainteze dinspre Tlyrey (spre nord dela Toul). În Vosgi luptele continuă. Recucerind localitatea Steinbach ce se găsește spre apus dela Sennheim am făcut 300 prizonieri. (Comanda supremă.)

Succesele noastre la Cracovia.

Milano. — Corespondentul de războiu al ziarului „Corriere della Sera” scrie: Reocuparea Neu-Sandezului e un important rezultat câștigat de către trupele monarhiei, cărora acum li se dă posibilitatea să-i străntorească pe Ruși de ambele părți ale râului Dunajet.

Viena. — Spre nordost, ost și spre sud de Cracovia i-am respins pe Ruși cu 40 de kilometri îndărăpt. În luptele ce au avut loc în jurul Cracoviei a fost nimicit și regimentul de casă al Țarului Nicolae.

Atitudinea Olandei.

Berlin. — Ministrul plenipotențiar al Olandei la Berlin, baronul **Gevers** a făcut unui ziarist berlinez privitor la atitudinea Olandei următoarele declarații: Olanda nu poate fi constrânsă să se alipească la vre-unul dintre beligeranți. Poate fi vorba numai de o necesitate constrângătoare și aceasta e, că Olanda să-și apere neutralitatea cu ori ce preț dacă va trebui, chiar și cu arma. Situația noastră aduce cu sine, în chip natural, ca să dovedim o atitudine neutrală și războiu am fi constrânsi să purtăm numai în cazul când vre-unul dintre beligeranți ne-ar viola neutralitatea noastră pe o formă loială față de toți, integritatea noastră teritorială sau suveranitatea noastră așa că prin aceasta ne-ar sili să ne apărăm cu armele. Pregătirile pe cari le face Olanda în privința militară, nu trec peste aceste margini. Repet: Despre o constrângere numai în acest caz poate fi vorba.

Prăbușirea Rusiei e căderea antantei.

Berlin. — „Neue Züricher Zeitung” ocupându-se cu situația de pe câmpul de războiu, scrie că Rușii se mai pot menține câțeva vreme în pozițiile lor bineînțarite, dar din multe semne

putem concluda, că armata rusească e amenințată cu o prăbușire încă necunoscută în istoria războaielor. Armata de milioane va duce la haosul milioanele. Rusia e stâlpul războiului european și dacă acesta se va prăbuși, chestia antantei e pierdută, căci în apus aliații își dau înzădar silința să rupă frontul Germanilor, care se ridică ca un zid de fier din Vosgi până în Flandria.

Planul de operațiune împotriva Cracoviei.

Berlin. — „Deutsche Tageszeitung” primește din Rotterdam: „Amsterdamer Handelsblad” pretinde a ști, ce plan de operațiune a elaborat conducerea armatei rusești. În baza acestui plan scopul principal al armatei rusești e deocamdată nimicirea armatei austro-ungare, ca apoi după ocuparea Cracoviei să pătrundă cu 2 milioane și jumătate de oameni în Silezia de sus și astfel să închidă drumul de retragere al armatei lui Hindenburg.

Flota rusească din Marea Baltică.

Stockholm. — „Dagbladet” scrie: Flota rusească se găsește în portul finlandez Oland. Ieri s'au ivit deasupra portului aeroplanelle germane, ca să spioneze situația flotei rusești.

Diferite.

— La inițiativa regelui Svediei, în 18 Decembrie se vor întâlni la Stockholm suveranii celor 3 state neutrale dela nord: Suedia, Norvegia și Dania, cu scopul de a se consulta asupra măsurilor necesare pentru apărarea neutralității și a intereselor țărilor lor.

— „Kölnische Zeitung” e informat că Germania și Austro-Ungaria au primit propunerea Papel privitor la încheierea unui armistițiu pentru sârbătorile de Crăciun, dar Rusia și Franța au refuzat-o. Astfel nu se va încheia de Crăciun nici un fel de armistițiu.

— După o telegramă din Haga amiralitatea engleză ar tămni amănuntele luptei dela insulele Falkland, în cursul cărora și Englezii ar fi avut mari pierderi, li s'ar fi nimicit adecă trei vase de războiu.

— Yves Guyot ar fi calculat că cheltuielile războiului actual în total se urcă zilnic peste 380 milioane.

— Fiul cel mai în etate al cancelarului german Bethmann-Holweg, făcând parte dintr'o patrulă, a fost grav rănit și a căzut prizonier la Ruși.

— Ministrul de războiu Millerand va depune pe biroul camerei franceze un proiect de lege în baza căruia toți bărbații dela 18 până la 52 de ani, apți de a purta arma, vor fi obligați la serviciu militar.

— Escadra spaniolă, după cum se anunță din Barcelona, a plecat la Maroco pentru ca să apere zona spaniolă. Situația Francezilor în Maroco e foarte grea. Marocanii au ocupat Marrakes.

Atitudinea Germaniei față de Uniunea sud-africană.

Berlin. — Oficial. — Guvernul imperial a fost rugat de către Buri să facă o declarațiune asupra ținutei Germaniei față de Uniunea sud-africană în timpul războiului actual. Secretarul de stat la colonii, **Solf**, a făcut deci următoarea declarațiune:

— Ca să scuze agresiunea engleză care n'a fost provocată, în colonia germană a Africei de S.-V. și spre a justifica acest act în ochii populațiunei olandeze din Africa de sud, din care marea majoritate era contra unei asemenea întreprinderi, membrii ministerului și ai parlamentului Africei de sud au pretins, că guvernul german intenționa în secret să ia în stăpânire Africa de sud. Trupele germane ar fi violat teritoriul Uniunii înainte de a fi fost începute ostilitățile de către guvernul Uniunii sudafricane.

Față de aceste știri false, d. Solf, declară, că guvernul german n'a avut niciodată intenția să ocupe provizoriu ori definitiv teritoriul Uniunii sudafricane nici să impue în vre-un mod dominațiunea germană asupra Uniunii ori vre-unei părți din ea. După cât știe guvernul imperial, teritoriul Uniunii n'a fost atacat nici pe uscat nici pe mare, înainte ca guvernul sudafrican să fi ordonat atacul în contra Africei de sud-vest germane. Dimpotrivă Germania dorește să înceteze ostilitățile cari au fost impuse de Uniunea sudafricană. Dacă bine înțeles tot așa guvernul Uniunii se va abține dela ori ce acțiuni militare în contra teritoriului german. Dacă sudafricanii ar isbuti să se ridice

ca stat independent, guvernul german l'ar recunoaște și ar respecta independența și integritatea. (Wolffbureau).

Infrângerea Francezilor la Ypern.

Rotterdam. — „Daily News” anunță: Francezii au avut în luptele recente dela Ypern și Armentieres mari pierderi și au fost aruncați mult îndărăpt.

Aviatorii francezi bombardează Freiburg.

Berlin. — Duminecă după amiază pe la orele 3 s'au ivit deasupra orașului 2 avioane franceze din cari au fost aruncate mai multe bombe asupra centrului orașului și asupra suburbiilor. O bombă a căzut lângă spitalul militar, răzind grav pe o fetiță. În urma exploziei bombele în piața Colombico a fost rănită grav o femeie, iar în piața Rosbeck un cetățean. Paguba materială e mare. Avioanele franceze s'au depărtat luând direcția spre apus.

„Breslau” bombardează Sebastopolul.

Christiana. — Crucșătorul turcesc „Middi” (mai înainte „Beslau”) a bombardat Sebastopolul, distrugând farul portului. Vasul turcesc a dispărut încă înainte de a se putea da foc asupra lui.

Turcii spre Port-Said.

Constantinopol. — Din sursă bine informată s'a dat următoarea informație: Faptul, că în timpul din urmă n'au sosit știri despre operațiunile armatelor turcești din Egipt nici decum nu poate fi un motiv de neliniște. Marșul trupelor regulate turcești reclamă mai multă vreme. Trupele regulate turcești sunt în drum acum spre Port-Said și Ismaila, canalul suez intenționează să-l atace numai mai târziu.

Bugetul Rusiei.

Petrograd. — Proiectul de buget pe 1915 a fost depus în parlament. El prevede la veniturile ordinare 3.080,108.314 contra 3.572,169.473 din anul trecut. Incassări extraordinare: 154 milioane 200.100 contra 42,399.925. Totalul încassărilor este de 3.234,308.414 contra 3 miliarde 613,569.398. Cheltuielile ordinare sunt evaluate la 155.493,953 contra 304.045,881. Totalul cheltuielilor: 3.234,308.414 contra 3.613,596.398. Surplusul încassărilor ordinare asupra cheltuielilor este de 1,293.853 contra 262,645.966 din anul trecut.

Partidul conservator din România și situațiunea din Balcani.

București. — Comitetul consultativ al partidului conservator s'a întrunit zilele trecute acasă la d. Al. Marghiloman, șeful partidului. Discuțiunea a urmat asupra atitudinii României ată de noile evenimente din afară, cu deosebire față de situațiunea din Balcani.

După un schimb de vederi, ce a avut loc cu multă însuflețire, majoritatea membrilor prezenți au fost de părere că **România trebuie să persiste în expectativa sa armată și în neutralitatea sa atăta timp, cât o schimbare de atitudine a Bulgariei nu i-ar impune să-și schimbe, la rândul său atitudinea.**

Răspunsul Camerei române la mesajul tronului.

București. — Camera română a primit următorul proiect de răspuns la mesajul tronului:

Sire,

Suirea, prin drept de moștenire, pe tronul țării este întâiuitura uneia din dorințele Divanurilor ad-hoc, înscrise în constituțiune de marea generațiune dela 1866, care a voit astfel să curme pentru totdeauna luptele pentru domnie, cu toate consecințele lor de ură și vrajbă din trecut.

Adunarea deputaților, care a primit jurământul și a ascultat primul Vostru mesaj, Vă urează o domnie lungă, fericită și glorioasă.

Sire,

Plângem împreună cu Maj. Sa regina Elisabeta, care și-a închinat întreaga viață alinării suferințelor, plângem împreună cu Maj. Voastră și Augusta familie regală plerderea iubitelui nostru mare rege Carol I.

Ne amintim, Sire, cu recunoștință că Domnul ales de națiune la 1866, încrezându-se în însușirile poporului român, a făcut printr'un războiu glorios, din statul nostru un regat independent.

Domnia regelui Carol este cea mai lungă din istoria noastră națională; prin rezultatele ei este cea mai fecundă. Prin organizarea serviciilor statului, prin întemeierea instituțiilor ce avem, România a luat locul

ce i se cuvenea între statele Europei și prin înțelepciunea regelui Carol a ajuns la o înaltă situațiune politică. Virtutele Lui personale L'au impus respectului nostru și respectului străinătății, care a luat o vie parte la durerea noastră, exprimându-și și ea admirațiunea pe care noi am avut-o totdeauna pentru El.

Intrat în imortalitate în viață fiind încă, domnia Lui va rămânea în istorie cumpănă de judecată a predecesorilor și urmașilor Lui.

Sire,

Vremurile grele prin cari trecem îngrijesc pe toți Români.

Strâns uniți în jurul tronului și a guvernului Maj. Voastre, sperăm să leșim cu ajutorul lui Dumnezeu la bun siman. Unitatea de cuget și de inimă va fi ca și în trecut, țaria noastră de căpetenie. Vom da guvernului un concurs sincer; vom da bravel noastre armate toate mijloacele trebuincioase pentru a fi cum a fost până azi scut și braț puternic al țării.

Sire,

Înălțăm și noi rugile noastre către Cer ca să ocrotească și să binecuvinteze patria noastră, pe Maj. Voastră și Augusta Voastră familie.

Să trăiți Sire.

Să trăiască M. S. regina Maria.

Să trăiască Augusta familie regală.

Să trăiască România.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 16 Decembrie 1914.

P. S. Sa episcopul Cristea între răniții din spitalul misiunii americane din Budapesta. P. S. Sa episcopul Miron al Caransebeșului — petrecând câteva zile în capitala țării — a aflat, că în spitalul militar, condus de misiunea engleză a Statelor-Unite americane se află Români, i-a cercetat spre a-i împărtăși de mângâierea mult așteptată în necazurile lor grele. Erau mulți din părțile Banatului de pe lângă Timișoara și Lugoj, apoi din Bihor, de pe la Ilia (Panc-Seliște), Moți dela Câmpeni, reg. 50, din părțile Mureșosorheiului dela reg. 62, din Lehnița, Ibănești, Jabnița etc., din părțile Bistriței, reg. 63, dela Rodna, Zagra, din Vinerea. Mulți dintre răniții mai noi sunt cu picioarele recite. Unora a trebuit să li-se taie ambele de jos. Sermanii, cu greu vor mai încurca zilele din viitor. Îngrijirea lor este bună. Ordine americană, belșug, mâncare bună. Seara capătă și o sticlă de bere. Medicii americani și îngrijitoarele, cu cunoștințe speciale, sunt conștiențioși. Au operator, Raze Röntgen și tot ce trebuie. Consulatul american și milionarii dau banii de lipsă. Preașfinția Sa le-a împărțit la toți câte o carte de rugăciuni și țigarete. Erau foarte dornici și de gazete românești. Cine are, își face mare poimană dacă le trimite (Amerikai korbáz Budapest Mexikaiut 60.) În serviciul aceluia spital este împărțit d. Barbu, mare proprietar de lângă Baia-mare, care — cunoscând bine limbile și în deosebi engleza — face pe interpetul medicilor englezi. Expediția americană are speciale experiențe în privința soldaților răniți, fiindcă medicul ei Dr. Chas. Mac Donald a luat parte la luptele de pe insulele Filipine, la războiul ruso-japonez și la multe alte în aceeași calitate.

Frații din România pentru familiile celor mobilizați dela noi. Din București ni se comunică:

Societatea națională ortodoxă a doamnelor române a primit suma de 4000 lei donate de d-na și d. Gr. Cantacuzino, ca să fie distribuită între familiile române rămase în năcazuri din Ardeal și Ungaria. Aceiași societate a luat laudabila hotărâre, să dea un mare concert în seara de 8 Decembrie v., iar banii adunați să-i trimită pentru îndulcirea vieții amare cu ocazia sărbătorilor de Crăciun familiilor acelor luptători români căzuți pe câmpul de luptă. Acest concert va fi organizat cu concursul marelui artist și compozitor George Enescu.

Românul recunoscător. Roda Roda povestește în nr-ul de Vineri al ziarului „N. Fr. Pr.”, următoarea scenă dragălaşă: În spitalul din Rzeszow zăcea și un biet Român rănit, singu-

rul de această naționalitate. Nu putea vorbi cu nimeni și suferea mult din această cauză. Numai o soră de caritate din Trient a putut să se înțeleagă cu el într-o câțva și Românul se atașase ei cu o dragoste mișcătoare. Românul se ținuse foarte brav pe câmpul de luptă, prinsese un colonel rusesc și i-a luat crucea Sf. Andrei. O purta de atunci ca amulet în sân. Oficerii noștri, cari știau de această piesă rară, au oferit Românului 50—80—100 coroane pentru crucea Sf. Andrei, dar Românul nu a dat-o. Când s'a evacuat linia San-ului, a trebuit să se evacueze și Rzeszow. Românul se pregătea de transportul pe tren și îndată a întrebat, că merge și Italianca cu ei. Când i s'a spus că nu, s'a resgândit puțin și cu ochii plini de lacrimi a scos cru-

cea Sf. Andrei și a dăruit-o surorii de caritate.

Reducere în circulația trenurilor. Direcțiunea căilor ferate face cunoscut că în urma dispozițiunilor comandamentului militar, pe liniile Sátoraljauhely—Voloc—Csap—Nagyberezna, Bányu—Királyháza, Királyháza—Körömező se poate călătorii numai cu legitimație, prevăzută în instrucțiunea pentru circulația trenurilor în timp de războiu. Bilete vor primi deci pentru aceste linii numai acei călători cari sunt în posesiunea legitimațiilor numite. Pe linia Zimony—Szabadka în urma îmbulzelii mari nu mai are loc transportul de marfă. Marfa primită pentru transportare pe aceste linii se va restitui trimițătorului. Tot din același motiv căile ferate nu transportă deocamdată mărfuri trimse la Sighetul Marmăției, făcând excepție articlul de alimente, de farmacie, de dezinfectare și militare. Pe liniile India—Vinkovce, Ruma—Vridnik, Ruma—Vlenak și Vukovár—Raca s'a sistat circulația de trenuri pentru persoanele civile. Intre Vinkovce și India circulă trenurile personale nr. 7301 și 7304, cu cari se poate călătorii însă numai cu legitimație. Transporturile de petrol în vagoane speciale, comandate pentru gara Viena—Nordbahnhof s'a sistat deocamdată. S'a mai sistat deocamdată și circulația trenului de postă de pe linia Sabina—Sulat—Chadosko—Zakopane.

Ultima oră.

DESMINTIRE.

Berlin. — Oficial. — Știrea anunțată din Roma, cum că Francezii ar fi capturat la Ypres un detașament întreg de aviatori Germani, este tot atât de neadevărată ca și știrea răspândită din Londra, după care aviatorii inamici ar fi asvârlit bombe asupra uzinelor Krupp.

AUDIENȚELE LA ROMA A COLONELULUI RUDEANU.

Roma. — Regele Italiei, precum și miniștri de externe și de războiu au primit pe colonelul Rudeanu, directorul artileriei la ministerul de războiu din România. (Stefani).

N'AM LĂSAT ÎN SERBIA NICI UN TUN.

Budapesta. — Ieri seară la clubul partidului guvernamental deputații discutau situația de pe câmpul de luptă din Serbia, în baza informațiilor primite dela locul competent. Intre altele se afirmă, că dușmanul nu a putut să captureze nici un tun dela noi.

ÎN CERCUL SZOLYVA NU SUNT RUȘI.

Szolyva. — Coloana rusească dela răsărit care intrase în comitatul Bereg se află la Zanyka, iar coloana dela apus se află la Vezérszállás. În cercul Szolyva nu sunt Ruși.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Stefan Perian, Vlaicovăț. Am primit 7 cor. în abonament pe Quart. IV. a. c.

Redactor responsabil: Constantin Savu.